

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ НА СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАННЯХ

Секція 1. РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СЕКТОРІ ЗАГАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

*Гізатулін М. Б.,
аспірант кафедри бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ, ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ

Облік і звітність у державному секторі є ключовим елементом управління бюджетним процесом. Саме тому стандартизована облікова політика для суб'єктів державного сектору має забезпечити процес ефективного управління ресурсами держави. У цілому під «стандартизацією» розуміють «...діяльність, що полягає у встановленні положень для загального і багаторазового застосування щодо наявних чи можливих завдань з метою досягнення оптимального ступеня впорядкування у певній сфері...».

На сьогодні основним документом, який дає визначення облікової політики є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі — Закон). Відповідно до Закону «облікова політика — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності».

Стандартизація облікової політики в рамках головного розпорядника коштів здійснюється через розробку та запровадження галузевих Методичних рекомендацій щодо складання розпорядчого документа про облікову політику в бюджетних установах (організаціях).

Облікова політика установи є основою внутрішнього регулювання обліку, і для надання нормативного статусу, її формують у вигляді наказу про облікову політику. Наказ повинен мати такі

основні розділи: загальні положення; організаційно-правова форма установи; рівень бюджету, з якого установа отримує фінансове забезпечення; рівень установи як розпорядника коштів; галузева належність установи; види діяльності установи (основні та додаткові) відповідно до статуту. Зазначений документ носить рекомендаційний характер.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі (далі — МСБОДС) під обліковою політикою розуміють конкретні принципи, основи, домовленості, правила та процедури, прийняті суб'єктом господарювання для складання та подання фінансових звітів. Так, МСБОДС 1 «Подання фінансових звітів» рекомендує управлінському обліковому персоналу обирати, розробляти та застосовувати облікові політику суб'єкта господарювання і відповідно складати фінансову звітність з урахуванням вимог кожного МСБОДС. Якщо конкретної вимоги не має, управлінському обліковому персоналу слід розробити облікову політику у такому змістовному форматі, який забезпечить подання у фінансових звітах інформації певної якості, а саме:

- доречної щодо потреб користувачів при прийнятті відповідних рішень;
- достовірної щодо фінансових результатів діяльності, фінансового стану суб'єкта та економічної сутності подій та операцій, а не просто їх юридичної форми, а також є нейтральною (вільною від упередження, обачною та повною у всіх суттєвих об'єктах).

Облікова політика, відповідно до МСБОДС, — це сукупність конкретних принципів, основ, домовленостей, правил і процедур, що прийняті суб'єктом господарювання для складання та подання фінансових звітів.

Формування облікової політики суб'єктів державного сектору, як і інших суб'єктів інших секторів економіки, передусім базується на принципі альтернативності, який означає, що при напруженні облікової політики управлінський обліковий персонал має обрати один з існуючих запропонованих відповідними нормами або рекомендує документом підходів. Таким чином, якщо згідно МСБОДС для державного сектору можна застосовувати одну з описаних альтернативних облікових політик (базову чи дозволена альтернативу), суб'єктові господарювання слід обрати та послідовно застосовувати одну з цих політик. Якщо Стандарт вимагає або дозволяє певну класифікацію статей, слід обрати та послідовно застосовувати єдину облікову політику для кожної категорії за такою класифікацією. У разі

відсутності конкретного МСБОДС, який би регулював позиції щодо обліку певного його об'єкта, управлінський обліковий персонал має самостійно визначити зазначені позиції, керуючись при цьому необхідністю надання користувачам фінансових звітів суб'єкта державного сектору найкориснішої інформації щодо його діяльності. При визначенні власного судження за вказаною позицією управлінський обліковий персонал має враховувати:

- вимоги та рекомендації МСБОДС, що стосуються подібних чи пов'язаних питань;

- визначення, критерії визнання та оцінки для активів, зобов'язань, доходу і витрат, наведені в інших публікаціях Комітету державного сектору Міжнародної федерації бухгалтерів;

- публікації інших органів, які встановлюють стандарти, і практики, прийняті в приватному чи державному секторі, але лише в тому обсязі і в тій частині змістовного завантаження, які відповідають вимогам і рекомендаціям МСБОДС.

Усі положення облікової політики є рівнозначно важливими. Окрім того, облікова політика може бути суттєвою, навіть якщо суми, показані для поточного та попередніх періодів, є несуттєвими.

Важливим моментом щодо обраної та сформованої облікової політики є те, що для кожного звітного періоду має застосовуватись однакова облікова політика. Така вимога пояснюється тим, що користувачі інформації повинні мати змогу порівнювати фінансові звіти суб'єкта господарювання за певний період для визначення тенденцій у його фінансовому стані, результаті діяльності та потоках грошових коштів.

Враховуючи норми МСБОДС у другому розділі «Облікова політика» національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі (далі — НП(С)БОДС) 101 «Подання фінансової звітності» регламентовано вимоги до визначення облікової політики та встановлено, що облікова політика суб'єктами державного сектору визначається на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Облікова політика суб'єкта державного сектору визначається у розпорядчому документі, в якому мають бути встановлені методи оцінки, обліку, види сегментів і їх пріоритетність і процедури, які має застосовувати суб'єкт державного сектору та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більше ніж один варіант, та порядок організації бухгалтерського обліку.

Напрацьовані положення облікової політики суб'єкта державного сектору розміщується у примітках до фінансової звітності.

Формування і дотримання облікової політики суб'єктами державного сектору з урахуванням вимог НП(С)БОДС є однією з важливих умов отримання достовірної інформації для відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності і як результат створить підґрунтя для ефективного управління фінансовими ресурсами державного сектору.

*Городянська Л. В.,
канд. екон. наук, доц., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ

Державний регуляторний вплив на процес відтворення економічних ресурсів відбувається через амортизаційну політику. Нарахування амортизації безпосередньо пов'язано з процесом відтворення таких економічних ресурсів, як необоротні матеріальні та нематеріальні. Узагальнюючи різновекторні погляди економістів (О.В. Бондар, А.П. Гринько, Г.Г. Кірейцев, А.Е. Фукс, Н.В. Осипа та ін.), варто наголосити, що виважена амортизаційна політика підприємства формується у складі його облікової політики та впливає на відтворення не лише об'єктів основних засобів, а й інших необоротних і нематеріальних активів підприємства на мікрорівні. Дослідження амортизаційної політики на макрорівні пов'язується економістами суто з державною політикою. Як вважають деякі дослідники (А.І. Даниленко, В.В. Зимовець, О.М. Кошик та ін.) [1, с. 38—39] вплив державної регуляторної політики на фінансовий стан підприємств залежить насамперед від фіскальної політики, головною метою якої, враховуючи катастрофічне старіння засобів виробництва, має стати фінансова стабільність вітчизняних підприємств. Вважаємо, що регуляторна політика має стимулювати вітчизняні підприємства до забезпечення відтворення економічних ресурсів і сталого економічного розвитку їх господарської діяльності. Підґрунтя економічного розвитку є поява чогось нового, раніше невідомого або інновацій [2, с. 23].